

Broj XXII / 2016

Bilten o procesu pregovora
o pristupanju Srbije Evropskoj uniji

JAVNE NABAVKE U PROCESU PREGOVORA O PRISTUPANJU EU

TEMA BROJA STR. 3–4

INTERVJU STR. 5–6

Hana Hukić, predsednica Republičke komisije za
zaštitu prava u postupcima javnih nabavki

AKTUELNO STR. 7–10

Održan treći sastanak Zajedničkog konsultativnog
odbora u Beogradu
Pristupanje EU i potreba za analitičkom podrškom
Izveštaj koalicije prEUgovor o napretku Srbije u
poglavljima 23 i 24
Najnoviji Izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za
Poglavlje 23
Fond za Zapadni Balkan

U FOKUSU STR. 11–12

Izveštaj o Zajedničkoj spoljnoj
i bezbednosnoj politici (ZSBP)

PREDSTAVLJAMO STR. 13

Poglavlje 9 – Finansijske usluge

10. oktobar Info-dan „Istočna Srbija na putu ka EU”

Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije (RARIS) održala je info-dan na kojem je predstavljen projekt „Istočna Srbija na putu ka EU”. Info-dan je održan u Poljoprivrednoj školi u Bukovu, kod Negotina, pred velikim brojem zainteresovanih srednjoškolaca i njihovih nastavnika iz ovog dela istočne Srbije. [Više...](#)

11. oktobar Šesta sednica Odbora za evropske integracije

Odbor za evropske integracije Narodne skupštine razmotrio je i dao pozitivno mišljenje na predloge pregovaračkih pozicija Republike Srbije za Poglavlja 25 (Nauka i istraživanje) i Poglavlje 26 (Obrazovanje i kultura). Sednica je bila zatvorena za javnost. [Više...](#)

13. oktobar Novi Sad – Evropska prestonica kulture za 2021.

Novi Sad je proglašen za Evropsku prestonicu kulture za 2021. godinu. Pored Novog Sada, evropska prestonica kulture te godine biće i rumunski grad Temišvar, a njima će se, kao treći, pridružiti jedan od tri grčka grada (Elefsina, Kalamata ili Rodos), o čemu će odluka biti doneta u novembru. [Više...](#)

13–14. oktobar Sastanak pregovaračkih timova Crne Gore i Srbije za Poglavlje 19

Dvodnevni sastanak članova pregovaračkih timova Crne Gore i Srbije za pristupanje EU održan je u Herceg Novom u organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore i Fondacije Konrad Adenauer. Skup je bio prilika za razmenu iskustava iz vođenja pristupnih pregovora, kroz razmatranje aktuelnog stanja u pojedinačnim pregovaračkim poglavljima, izazova s kojima se timovi dve države suočavaju, predstavljanje naučenih lekcija i najboljih rešenja, kao i predstojećih obaveza na putu prema punopravnom članstvu u EU. [Više...](#)

19. oktobar Sedma sednica Odbora za evropske integracije

Članovi Odbora za evropske integracije Narodne skupštine razmotrili su Izveštaj o pregovorima o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji tokom predsedavanja Kraljevine Holandije od januara do juna 2016. godine. Takođe, ovom prilikom, članovi odbora razmotrili su i Izveštaj o pregovorima o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji za period jul–septembar 2016. godine. [Više...](#)

IMPRESUM

Izdavač: Beogradska otvorena škola (BOŠ)
Masarikova 5/16, 11000 Beograd, Srbija
www.bos.rs

Urednici: Danijela Božović, Mirko Popović, Tamara Branković,
Tamara Skrozza i Srđan Đurović

Autori: Danijela Božović i Tamara Branković

Lektura: Marijana Milošević

Objavlivanje elektronskog biltena „Progovori o pregovorima” podržala je Fondacija za otvoreno društvo u Srbiji. Godišnji rad BOŠ podržava Evropska unija u okviru programa Evropa za građane i građanke. Stavovi izneti u ovom biltenu nisu nužno stavovi Fondacije za otvoreno društvo ili Evropske unije. Beogradska otvorena škola odgovorna je isključivo za iznete informacije. Za stavove i informacije u autorskim tekstovima i intervjuima odgovorni su sami autori, odnosno intervjuisane osobe.

JAVNE NABAVKE U PROCESU PREGOVORA O PRISTUPANJU EU

Kada analiziramo popis svih 35 pregovaračkih poglavlja, postoji jedno koje uvek izaziva veliku pažnju, kako kod građana tako i kod profesionalaca koji se njime bave u svom poslu. U pitanju je Poglavlje 5 koje se odnosi na javne nabavke. Razlog za to je jednostavan – reč je o zadovoljavanju javnih potreba i javnoj potrošnji, i s tim u vezi trošenju najčešće izuzetno velikih novčanih iznosa iz budžetskih ili drugih javnih sredstava.

Javne nabavke nisu samo jedan od temelja na kojima počiva unutrašnje tržište EU već i temelj sistema integriteta i odgovornosti, koji je neophodan za konsolidaciju vladavine prava i funkcionisanje demokratije. Samim tim, ovo poglavlje je u tesnoj vezi sa Poglavljem 23 (Pravosuđe i osnovna prava), u segmentu koji se tiče borbe protiv korupcije.

Ne treba posebno objašnjavati da je kvalitetno uređenje javnih nabavki bitno za sve nas, jer se tu troši novac građana, bilo onaj koji plaćamo kao poreski obveznici, bilo onaj koji dajemo plaćajući razne komunalne i druge račune. No, ovo poglavlje je izuzetno bitno i za Evropsku uniju, jer ukoliko javne nabavke nisu korektno realizovane – ponuđači iz drugih država Unije nemaju šanse.

Javne nabavke u EU predstavljaju značajno tržište. Prema procenama Evropske komisije ukupna vrednost javnih nabavki iznosi oko 16% bruto društvenog proizvoda Unije. U Srbiji, prema podacima Uprave za javne nabavke, udeo javnih nabavki u bruto društvenom proizvodu u 2015. iznosio je 8,93%.

U 2015. godini izveštaj o javnim nabavkama dostavilo je 5.065 naručilaca. Registrovana vrednost javnih nabavki tada je iznosila 354,9 milijardi dinara. Učešće javnih nabavki u bruto domaćem proizvodu bilo je 8,93%. Tri vodeće kategorije naručilaca (državna javna preduzeća, gradska i opštinska uprava, zdravstvo i socijalna zaštita) realizovale su skoro 70% ukupne vrednosti javnih nabavki.

Generalni principi koji regulišu ovu oblast potiču iz Ugovora i sudske prakse Evropskog suda pravde, putem načela transparentnosti, jednakog tretmana, slobodne konkurencije i nediskriminacije. Ovi principi odnose se na sve procedure nabavki, uključujući i one koje ne ulaze u okvire EU direktiva o nabavkama, odnosno nabavke koje su ispod praga EU ili nisu njen predmet (kao što su koncesije na usluge ili privatno-javna partnerstva).

Foto: Regional Anti-Corruption Initiative

Načelo transparentnosti posebno je važno. Postupci javnih nabavki moraju se uredno objavljivati, a svi naručioci moraju da donesu godišnji plan nabavke, koji sadrži podatke kao što su: predmet nabavke, procenjena vrednost, vrsta postupka, planirani početak postupka i sl.

Prema pravilima EU moraju biti objavljeni svi bitni podaci svih ugovora. Ulaskom u EU nadzor nad postupcima javnih nabavki postaće još stroži. Ne samo da će postupci veće vrednosti biti objavljivani u Službenom listu Evropske unije već će na naše tržište u većoj meri dolaziti strani ponuđači. Oni to mogu i danas, ali uz nešto više birokratskih komplikacija. Konačno, oštija tržišna borba u domenu javnih nabavki, rezultiraće nižom cenom za javnog naručioca.

Tok pregovora u Poglavlju 5

Na osnovu izrađenog Izveštaja o skriningu od strane Evropske komisije početkom februara 2015. godine, ocenjeno je da je Srbija dostigla dovoljan nivo usklađenosti sa pravnim tekovinama EU, kao i da se pregovori u okviru pregovaračkog Poglavlja 5 (Javne nabavke) mogu otvoriti. Ključni izazov u narednom periodu jeste jačanje kapaciteta za primenu i kontrolu primene zakona iz ove oblasti na svim nivoima. Kada je u pitanju postizanje potpune usaglašenosti pravne regulative, savetuje se da bi Republika Srbija trebalo pažljivo da prati najnovije promene u evropskom zakonodavstvu u oblasti koncesija i javnih nabavki, koje su usvojene u aprilu 2014. godine.

Savet EU pozvao je Srbiju da dostavi pregovaračku poziciju u okviru poglavlja javnih nabavki 29. aprila 2015. godine. Po dobijanju zahteva, pristupilo se izradi Pregovaračke pozicije. Dokument je izrađen u skladu sa Uputstvom za izradu pregovaračke pozicije, kao i u skladu sa Zaključkom Vlade kojim se usmerava i usklađuje rad organa državne uprave u postupku izrade pregovaračkih pozicija.

U skladu sa Odlukom o osnivanju koordinacionog tela za proces pristupanja Republike Srbije EU, uključeni su predstavnici svih organa definisanih odlukom kao članovi pregovaračke grupe. Na osnovu dostavljenih priloga organa Uprava za javne nabavke je izradila Nacrt Pregovaračke pozicije.

Zaključak kojim se usvaja Predlog Pregovaračke pozicije za Poglavlje 5 (Javne nabavke) usvojen je na sednici Vlade 25. februara 2016. godine.

Nakon pozitivnog mišljenja nadležnih odbora Narodne skupštine na navedeni Predlog Pregovaračke pozicije za Poglavlje 5 (Javne nabavke) Vlada Republike Srbije je na sednici održanoj 25. marta 2016. godine donela Zaključak kojim je usvojila istu. Pregovaračka pozicija za poglavlje 5 zvanično je upućena Evropskoj komisiji 2. juna 2016. godine.

Nacrt zajedničke pozicije Evropske unije za Poglavlje 5 (Javne nabavke) dostavljen je članicama Evropske unije i predstavljen Komitetu za proširenje (COELA) 3. juna 2016. godine. Trenutno je u toku rasprava o Nacrtu zajedničke pozicije EU.

Crna Gora je otvorila pregovaračko poglavlje Javne nabavke u decembru 2013. godine i još uvek ga nije zatvorila. Pregovori sa Hrvatskom u Poglavlju 5 trajali su oko godinu i po dana, što je prilično dugo ako se ima u vidu da je Hrvatska na početku pregovora imala u većoj meri usklađen sistem javnih nabavki sa pravnim tekovinama EU. Međutim, EU je zanimalo koliko i kako Hrvatska u praksi sprovodi zakon o javnim nabavkama, koliko su postupci transparentni i naročito kako funkcioniše sistem zaštite od nepravilnosti.

KOJA JE KORIST ZA SRBIJU?

- **Pristup javnim nabavkama u EU pod jednakim uslovima**
- **Transparentnost i smanjenje korupcije**
- **Smanjenje troškova i pojednostavljenje procesa uz elektronske servise javnih nabavki**
- **Dostupnost javnih nabavki za mala i srednja preduzeća**

Unapređenje sistema javnih nabavki je preduslov za privredni rast i razvoj, a ono se pre svega ogleda u poštovanju osnovnih načela, pružanju međusobne stručne pomoći i edukaciji u oblasti javnih nabavki, sa posebnim naglaskom na sprečavanju i prevenciji korupcije u sistemu javnih nabavki i korišćenje elektronskih javnih nabavki. Reformom EU direktiva o javnim

nabavkama predviđeno je i intenzivnije korišćenje javnih nabavki kao instrumenta za promociju održivog razvoja, što se ostvaruje kroz uvođenje obaveze za poštovanje visokih socijalnih i ekoloških kriterijuma, kao i povećanje dostupnosti procesa javnih nabavki za mala i srednja preduzeća. Okončanjem pregovora o pristupanju EU, privrednim subjektima u Srbiji se omogućava pristup javnim nabavkama u EU prema pravilima koja važe u Uniji i pod uslovima jednako povoljnim u odnosu na uslove koji se primenjuju na privredne subjekte EU. (Brošura „Pregovaračka poglavlja – 35 koraka ka EU”, EU info-centar i Pregovarački tim za vođenje pregovora o pristupanju Srbije EU).

VAŽNA JE TRANSPARENTNOST POSTUPAKA JAVNIH NABAVKI

Hana Hukić, predsjednica Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki

O dosadašnjem procesu pregovora o pristupanju u Poglavlje 5, narednim koracima i planovima, te izazovima u postupcima javnih nabavki, za bilten „Progovori o pregovorima“ govori Hana Hukić, predsjednica Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki.

BOŠ: Srbija je u junu predala pregovaračku poziciju za Poglavlje 5 (Javne nabavke) Evropskoj komisiji. Trenutno je u toku rasprava o nacrtu zajedničke pozicije EU, a predstavnici Unije najavljuju da je Srbija tehnički spremna da se u pregovorima o pristupanju otvori i to poglavlje. Kakva je dalja dinamika i kada očekujete da će ono zaista i biti otvoreno?

Hana Hukić: Najavljeno je da će Poglavlje 5 biti otvoreno odmah nakon otvaranja Poglavlja 23 i 24, koja su otvorena u julu 2016. godine. Poglavlje 5 nema merila za otvaranje i Evropska komisija prepoznala je napredak u ovoj oblasti te je pitanje otvaranja Poglavlja 5 sada stvar političkog momenta u odnosima Srbije i EU. Jedno je sigurno – ovo poglavlje biće otvoreno u prvom narednom ciklusu, možda i do kraja 2016. Ako se steknu politički uslovi.

Kako je navedeno u izveštaju o skriningu za Poglavlje 5, sistem javnih nabavki Srbije je u širem smislu usklađen sa pravnim tekovinama EU o javnim nabavkama. Kao ključni izazov istaknuto je jačanje kapaciteta za primenu i sprovođenje zakona na svim nivoima. Kako će Srbija odgovoriti ovim izazovima u narednom periodu, imajući u vidu postojeću zabranu zapošljavanja u javnom sektoru?

Najavljeno je da će zabrana zapošljavanja u javnom sektoru biti ukinuta tokom 2017. godine. Jačanje kapaciteta moguće je i efikasnijom unutrašnjom organizacijom organa, kao i smislenim korišćenjem eksterne ekspertske donatorske pomoći EU i drugih međunarodnih organizacija i Republička komisija, u tom smislu, intenzivno sprovodi aktivnosti usmerene upravo na jačanje postojećih kapaciteta.

Pitanje javnih nabavki je pitanje konkurencije. Na osnovu izveštaja Uprave za Javne nabavke za prvo polugodište 2016. godine, intenzitet konkurencije je na najnižem nivou za protekle četiri godine i iznosi 2,5 ponude po zaključenom ugovoru. Koji su osnovni razlozi za nizak prosečan broj ponuda? Šta odvrća ponuđače od učešća u postupcima javnih nabavki?

Pretpostavka da postoji dogovaranje u vezi tendera s jedne strane, dok s druge strane na konkurenciju utiče i celokupan

privredni ambijent. Zato je važna uloga Republičke komisije kao faktora poverenja u sistemu javnih nabavki, s obzirom na njenu nadležnost kao nezavisnog žalbenog tela, ali isto tako važna je i uloga drugih državnih organa i institucija.

Na osnovu brojnih istraživanja, poverenje u sistem javnih nabavki u Republici Srbiji narušeno je zbog toga što nadležni državni organi neažurno primenjuju svoja zakonska ovlašćenja. Koliko dugo traje postupak zaštite prava ponuđača u postupcima javnih nabavki? Koji su najčešći razlozi za podnošenje žalbi?

Zakonski rok je 20 dana sa mogućnošću produženja za 15 dana. Žalbe se podnose na konkursnu dokumentaciju, a razlozi su različiti – od pitanja dopunjavanja ponuda do osporavanja tzv. aktivne legitimacije, kao i zbog nepravilno izvršene stručne ocene ponuda od strane naručilaca.

Kad je reč o sadržini konkursne dokumentacije, žalbe se često odnose na diskriminatorske dodatne uslove. Zatim, razlog podnošenja žalbe mogu biti diskriminatorski dodatni uslovi koji nisu u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Poglavlje 5 je u tesnoj vezi sa Poglavljem 23 (Pravosuđe i osnovna prava), u segmentu koji se tiče borbe protiv korupcije. U Srbiji su javne nabavke, prema oceni međunarodnih institucija, jedno od glavnih uporišta korupcije i netransparentnosti, i na kraju velikog gubitka državnog novca. Sa kojim problemima se srećete u primeni Zakona o javnim nabavkama? Koji se mehanizmi za poštovanja propisa ne koriste u dovoljnoj meri?

Često se susrećemo sa neinformisanošću i nepoznavanjem propisa kako kod pojedinih naručilaca tako i kod ponuđača. Pre svega, važna je transparentnost postupka nabavke tj. sve informacije moraju biti dostupne učesnicima u postupku, izuzev onih koje predstavljaju poslovnu tajnu. Takođe, mehanizam pravovremenog i preciznog planiranja nabavki od strane naručilaca mogao bi se adekvatnije koristiti, jer iz grešaka u planiranju često proizilaze greške u postupku, npr. određivanje nerealne procenjene vrednosti nabavke često dovodi do problema u postupku. Takođe, naručioci sastavljaju konkursnu dokumentaciju na nejasan i kontradiktoran način što često dovodi do ulaganja zahteva za zaštitu prava. Mehanizam interne revizije bi se takođe mogao efektivnije koristiti.

Oblast javnih nabavki je vrlo kompleksna i dinamična, što zahteva stalnan proces edukacije, pre svega lica koja rade na sprovođenju postupaka javnih nabavki.

U koliko su slučajeva u poslednjih pet godina naručioci poništili tender/obustavili postupak ili odustali od zaključiva-

nja ugovora zbog koruptivne prakse? Koji su najčešći razlozi za navedene postupke?

Ovi podaci nisu dostupni Republičkoj komisiji. Republička komisija nadležna je za postupak zaštite prava ponuđača i javnog interesa i bavi se, u principu, formalnom i suštinskom ispravnošću ponuda u postupku javne nabavke, a na osnovu podnete žalbe/zahteva za zaštitu prava.

Koliko postupaka javnih nabavki je poništeno u Srbiji zbog postojanje sukoba interesa?

U 2015. godini je doneta jedna odluka po zahtevu za zaštitu prava, a u vezi s postojanjem konflikta interesa i taj postupak poništen je u celini. Takođe, u 2015. godini podneto je od strane naručilaca pet predloga za zaključenje ugovora prema članu 30. Zakona o javnim nabavkama od kojih su četiri usvojena, a jedan odbijen.

Prema izveštaju Državne revizorske institucije najviše nepravilnosti u 2015. godini utvrđeno u sprovođenju javnih nabavki, a vrednost nabavki koje nisu zakonski sprovedene bila je oko 8,4 milijardi dinara. Koliko uopšte značaja daje mo internoj reviziji kao kontrolnom mehanizmu u javnim nabavkama?

Premalo, zaista premalo. Ovaj mehanizam, koji je veoma važan, nekako je u senci eksterne revizije koju sprovodi Državna revizorska institucija. Ovaj mehanizam kontrole unutar naručioca mora se ojačati kroz uspostavljanje adekvatnih kadrovskih kapaciteta, ali i kroz podršku za sprovođenje povećanih nadležnosti.

Na osnovu gorepomenutog izveštaja najviše neregularnosti je bilo kod javnih nabavki u lokalnim samoupravama. Kako postupak javnih nabavki organizuju srpske opštine i gradovi?

Ovde imamo širok dijapazon organizacionih rešenja kad su u pitanju jedinice lokalne samouprave. Neke lokalne samouprave imaju, kao npr. Pančevo i Beograd, oformljenu Agenciju za javne nabavke, druge sprovode nabavke u okviru odeljenja/sektora za finansijsko-materijalne poslove. Mislim da se centralizacijom nabavki na lokalnu razinu može postići dosta ušteda. Takođe, lokalni nivo mora biti uključen u razne vidove edukacije i treninga koji se sprovode na centralnom nivou, jer je često neznanje, a ne loša namera, uzrok neregularnosti.

Kako vidite dosadašnju ulogu civilnog društva u uspostavljanju efikasnog sistema javnih nabavki i odgovornosti u trošenju javnih sredstava? Šta vidite kao ključni izazov u funkcionisanju institucije građanskog nadzora? Kako omogućiti veće uključivanje civilnog društva, u donošenje odluka i kontrolu upravljanja javnih sredstava?

Nevladine organizacije (OCD) su danas važan korektivni faktor izvršne grane vlasti u Srbiji. Njihov doprinos u oblasti javnih nabavki je sve veći, naročito u kontekstu borbe protiv korupcije u javnim nabavkama, s obzirom na to da se Zakon o javnim nabavkama smatra i antikorupcijskim pravnim aktom, odnosno propisom. OCD mogu biti od velike pomoći, pre svega kad je reč o praćenju primene zakona, s obzirom na to da stručnost

i analitičnost svojih kadrova mogu fokusirati na pojedine segmente zakona i izvesti kvalitativno vredne zaključke. Prednost OCD, u odnosu na državne organe u ovom kontekstu, jeste njihova fleksibilnost i operativnost, kao i nezavisnost od izvršne vlasti, koja im daje veliku slobodu delovanja i istraživanja. OCD često mogu da bolje artikuliraju preporuke, ideje ili kritike građana i medija, i u principu nisu podložne političkom pritisku establišmenta. OCD takođe mogu da budu korisna transmisija između državnih organa i međunarodnih organizacija.

Intervju pripremila Danijela Božović

**SERBIA
SLOVENIA**

Foto: PP Right Serbia

JAČANJE ZAŠTITE PRAVA U POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI U REPUBLICI SRBIJI

Imajući u vidu da je zaštita prava u postupku javne nabavke izuzetno važan segment sistema javnih nabavki, Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki realizovala je projekat „Jačanje zaštite prava u postupcima javnih nabavki u Republici Srbiji”. Projekat je podržan i finansiran od strane EU, s ciljem jačanja kapaciteta Komisije, upoznavanja s evropskom praksom u oblasti javnih nabavki i daljeg usklađivanja sa zakonodavstvom EU.

Realizovani projekat je izuzetno važan i za usklađivanje sa direktivama EU, posebno imajući u vidu da je zaštita prava ponuđača i javnog interesa važno potpoglavlje u Pregovaračkom poglavlju 5, čije se otvaranje očekuje do kraja 2016. godine. Projekat je imao tri komponente: 1) usklađivanje zakonskog okvira u oblasti javnih nabavki sa direktivama EU i sudskom praksom Suda pravde EU; 2) edukacija zaposlenih u Republičkoj komisiji kako bi efikasnije realizovali radne aktivnosti, imajući u vidu naprednu praksu i iskustva administrativnog aparata država EU i 3) upoznavanje opšte i stručne javnosti s nadležnostima Republičke komisije i podizanje svesti o značaju njenih odluka.

ODRŽAN TREĆI SASTANAK ZAJEDNIČKOG KONSULTATIVNOG ODBORA U BEOGRADU

Predstavnici Evropskog ekonomskog socijalnog komiteta (EESK) i predstavnici socijalnih partnera i organizacija civilnog društva u Republici Srbiji održali su treći sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora (ZKO) u Beogradu, 7. oktobra 2016. godine.

Pored aktuelne situacije u odnosima između Srbije i EU i procesa pristupanja, glavne teme ovog sastanka bile su Poglavlje 24 (Pravda, sloboda i bezbednost) s fokusom na migracije, Poglavlje 20 (Preduzetništvo i industrijska politika) s fokusom na promociju preduzetništva, zatim ekonomski i socijalni uticaj industrijskog zagađenja i klimatskih promena, kao i osnovni principi Programa dostojanstvenog rada Međunarodne organizacije rada.

„Vlada Srbije u civilnom društvu i poslodavcima gleda partnere, ali se ponekad ne slažemo oko nekih tema i predloga, jer polazišta su nam različita, ali je ishod isti – da u Srbiji bude bolje”, rekao je Nenad Ivanišević, državni sekretar Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja na otvaranju ovog sastanka.

On je pozvao predstavnike nevladinih organizacija i poslodavaca da probleme i dalje rešavaju zajedno jer, kako je objasnio, evrointegracije su put kojim se Srbija opredelila da ide i to je, pre svega, stanje svesti cele nacije u cilju da se u Srbiji bolje živi. „Nema tog problema koji je vaš, a da nije naš, i naš a da nije vaš. Sve su to zajednički problemi i mislim da rešenja, kao što su i problemi, moraju svakako i uvek biti zajednička”, istakao je Ivanišević.

Šefica pregovaračkog tima Srbije Tanja Mišćević ukazala je da u procesu evropskih integracija ima i biće problema, s obzirom na činjenicu da on podrazumeva unutrašnje reforme u Srbiji, koja je opterećena i dodatnom obavezom – normalizacijom odnosa sa Prištinom.

„Jedna od važnih tema reformi jeste uključjenje celog društva u proces evrointegracija, jer to nije proces koji treba da sprovodi samo Vlada Srbije i njen pregovarački tim. Zato je u tom procesu nemerljivo važna uloga širokog civilnog društva, ne samo nevladinih organizacija nego i sindikata, privredne komore i radničkih udruženja, kao i instituta i fakulteta”, konstatovala je Tanja Mišćević.

U okviru Poglavlja 24 ukazano je na značaj jedinstvene migrantske politike na nivou EU i uspostavljanja jedinstvenog sistema azila. Problemi sa kojim se susreću Srbija i zemlje na tzv. balkanskoj ruti, ukazuju na neophodnost i hitnost rešavanja migrantske krize – pre svega imajući u vidu da se talasi migracija neće zaustavljati. Naime, trebalo bi očekivati nove izbeglice i ekonomske migrante, koji beže sa ratnih područja ili su u potrazi za boljim životom.

Zajednički konsultativni odbor, uspostavljen između EESK i civilnog društva u Srbiji, formiran je u sklopu institucionalnog okvira Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Evropske unije i Srbije, kako bi omogućio organizacijama civilnog društva sa obe strane da prate proces pregovora o pristupanju Srbije EU. Ovo je ujedno i platforma za diskusiju o temama od zajedničkog interesa i informisanje javnosti o izazovima koji su pred nama u procesu pristupanja.

ZKO ima 18 članova, po devet iz EU i Srbije, koji predstavljaju Evropski ekonomski i socijalni komitet i civilno društvo Srbije. Aktuelnim sastavom Odbora kopredsedavaju Jonut Sibian, član Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta i izvršni direktor Fondacije za razvoj civilnog društva Rumunije i Branislav Čanak, član Socijalno-ekonomskog saveta Srbije i predsednik UGS „Nezavisnost”.

Ekonomske i socijalne uticaje industrijske politike i klimatskih promena je nesporan. Poglavlje 27 (Životna sredina i klimatske promene) jedno je od najzahtevnijih poglavlja. Nedopustivo je da se u zaštitu voda jako malo ulaže, a da su zagađenja velika. Takođe je značajno tzv. zeleno zapošljavanje, koje Vlada nije stavila među svoje prioritete.

Imajući u vidu da predstoji dug put prilagođavanja standardima i mnogo veća ulaganja u sam proces pristupanja i pružanje konkretnih odgovora na pitanja iz pregovaračkih oblasti, predloženo je da se za naredni sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora razmatraju Poglavlja 25 (Nauka i istraživanje), Poglavlje 26 (Obrazovanje i kultura), kao i Poglavlje 27 (Životna sredina i klimatske promene).

Nakon sastanka usvojena je Zajednička deklaracija.

PRISTUPANJE EU I POTREBA ZA ANALITIČKOM PODRŠKOM

Imajući u vidu sveobuhvatni karakter procesa evropskih integracija, očigledno je da je sistematska strateška i analitička podrška srž uspešnog pristupanja i reformi. Analitička podrška treba da ima za cilj da dovoljno rano uoči potencijalne probleme sa kojima zemlja može da se suoči u okviru procesa pregovaranja o pristupanju EU.

Ona bi istovremeno trebalo da ponudi predloge za rešavanje tih problema i obezbedi analitičke studije i stručna mišljenja kao osnov za pisanje pregovaračkih pozicija i drugih strateških dokumenata ili dokumenata u vezi sa javnim politikama.

Iako su neki koraci u pravcu strukturiranja i upravljanja goreopisanim elementima već napravljeni, i dalje nije rešeno kako bi sistem trebalo da bude institucionalno postavljen, šta bi trebalo da budu njegovi zadaci i koje uloge treba da budu dodeljene kojim institucijama.

Analitička podrška pruža osnovu za povezanost mnogih politika

Za razliku od ciljeva i mišljenja, podaci i činjenice nisu proizvoljna, subjektivna i promenljiva kategorija. Zasnivajući različite nivoe kreiranja politike na dokazima, stvara se zajednički osnov za razne politike i doprinosi se njihovoj povezanosti. Ambiciozno osmišljena analitička podrška bila bi usmerena isključivo na pitanja van okvira pristupanja. Podrška bi se pružila svim procesima kreiranja strateških politika koji su međuministarski, šireg obima i uticaja od obima poslova samo jednog ministarstva.

Ekspertski predlog za sistem analitičke podrške u Srbiji

Proučavanjem primera i najboljih praksi Ujedinjenog Kraljevstva, Francuske, Slovenije i Estonije, zaključeno je da se problem nedostatka koordinacije vertikalnih struktura može rešiti pomoću horizontalnih struktura. Problem preklapanja i nedostatka koordinacije horizontalne struktura teško je rešiti. OECD preporučuje stvaranje jake vladine kancelarije/centra vlade, gde su sve horizontalne službe ili većina njih pod jednim krovom.

Tri vrste zadataka: rutinski, specijalni i strateški

Rutinski zadaci obuhvataju pitanja kao što su priprema sastanka Vlade, izrada godišnjih planova rada, unakrsna provera i dvostruka kontrola zakonodavstva, odnosi s javnošću itd. Ovo je tradicionalni centar Vlade koji se može organizovati pod državnim sekretarom ili može ostati skup kancelarija i sekretarijata, kao što su Kabinet predsednika Vlade, Sekretarijat za zakonodavstvo, Generalni sekretarijat Vlade. Specijalni zadaci obuhvataju projekte koji kratko traju a imaju visok prioriteti/ili međuministarski karakter. Jedinice za praćenje rezultata (*delivery units*) su primer takvih jedinica.

Ko treba da obezbedi ovu podršku, na koji način će sistem biti institucionalno uklopljen i koji bi bio njegov zadatak, teme su o kojima se diskutovalo na konferenciji „Analitička podrška i javne politike u procesu pristupanja Srbije Evropskoj uniji”, koju su organizovali Nemačko-srpska razvojna saradnja kroz program *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH* i Nacionalni konvent o EU u Beogradu 21. oktobra 2016. Na konferenciji su, između ostalih, govorili Andrej Horvat, predstavnik GIZ-a, Žiga Turk, ekspert GIZ-a iz Slovenije, Tanja Mišćević, šefica Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, Viktor Nedović, pomoćnik ministra za međunarodnu saradnju i evropske integracije u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Vladimir Ateljević, savetnik ministra bez portfelja zaduženog za evropske integracije i Jovan Zubović, direktor Instituta ekonomskih nauka.

Strateški zadaci obuhvataju: proces pridruživanja EU, planiranje nacionalnog razvoja, društveno-ekonomske reforme i analitičku podršku. Sve je to povezano. Pri planiranju nacionalnog razvoja nije samo reč o relevantnim pregovaračkim poglavljima u procesu pregovora o pristupanju EU već će se sve više koristiti finansijska sredstva EU i druga inostrana finansijska sredstva za koje će biti potrebna zajednička koordinacija.

Analitička podrška je prirodni deo centra Vlade

Sistem analize politika mora da postoji. Od suštinske je važnosti da bude mudro institucionalno uklopljen. Njegovo prirodno mesto je u okviru centra Vlade, koji se definiše kao skup horizontalnih institucija koje služe za obezbeđenje povezanosti sektorskih politika, kao i upravljanje, nadziranje i koordinisanje rada ministarstava u skladu sa prioritetima Vlade. Sistem analitičke podrške u Srbiji bio bi ključni element koji podržava sve sektore u strateškom delu Vlade. Njegov fokus bio bi na pravovremenom identifikovanju potreba za izradama studija koje bi sprovodili spoljni stručnjaci. Analitička podrška dolazila bi od stručnjaka sa srpskih univerziteta, instituta i iz civilnog društva. Angažovanjem spoljnih saradnika za poslove analize, iskoristila bi se već postojeća ekspertiza, pomogao razvoj civilnog društva i istraživačke zajednice koja je upućena u evropske integracije i podržava ih, a obezbedila bi se i društveno relevantna istraživačka agenda.

Predlog Sistema analitičke podrške u Srbiji izrađen je u okviru projekta „Podrška pregovorima sa EU u Srbiji”, koji je podržala nemačka Savezna vlada preko Nemačko-srpske razvojne saradnje kroz program *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH*

IZVEŠTAJ KOALICIJE prEUgovor O NAPRETKU SRBIJE U POGLAVLJIMA 23 I 24

Koalicija prEUgovor objavila je najnoviji nezavisni Izveštaj o napretku Srbije u sprovođenju politika u oblastima pravosuđa i osnovnih ljudskih prava (Poglavlje 23) i slobode, bezbednosti i pravde (Poglavlje 24), i ponudila niz preporuka za napredak u ovim poglavljima.

Izveštaj obuhvata period od maja do oktobra 2016. godine, a u pojedinim oblastima period od početka godine, budući da je taj vremenski okvir bio prikladniji za praćenje pojedinih procesa.

Nažalost, brojne preporuke slične su preporukama koje se nalaze u prethodnom izveštaju prEUgovora, budući da je u pojedinim oblastima, uprkos pozitivnoj samoproceni države, urađeno veoma malo. To su, između ostalog, uzrokovali i pre-vremeni izbori, koji su usporili procese reformi ili ih čak odložili za neko vreme.

Ovaj izveštaj pokriva teme u vezi s političkim kriterijumima i poglavljima 23 i 24. Kako je u javnosti bila izražena zabrinutost povodom određenih pitanja, kao što je slučaj Savamale, ta pitanja su takođe pomenuta u ovom izveštaju. Imajući u vidu izbegličku krizu, jedan odeljak posvećen je migracionoj politici i situaciji u vezi s tim: kriza koje je izbila 2015. godine u posmatranom periodu je ublažena, ali se čini da je još uvek daleko od završetka.

Izveštaj koalicije prEUgovor o napretku Srbije u poglavljima 23 i 24 – oktobar 2016. preuzmite [OVDE](#).

KOALICIJU PREUGOVOR ČINE:

Akcija protiv trgovine ljudima – ASTRA, Autonomni ženski centar (AŽC), Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP), Centar za istraživačko novinarstvo Srbije (CINS), Centar za primenjene evropske studije (CPES), Grupa 484 i Transparentnost Srbija (TS).

Koalicija prEUgovor formirana je s ciljem da nadgleda sprovođenje politika iz oblasti pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, s akcentom na poglavljima 23 i 24. Misija prEUgovora je da predlaže mere za unapređenje stanja u oblastima koje su teme pregovora, koristeći proces EU integracija za ostvarenje suštinskog napretka u daljoj demokratizaciji Srbije.

Foto: Bezbednost.org

NAJNOVIJI IZVEŠTAJ O SPROVOĐENJU AKCIONOG PLANA ZA POGLAVLJE 23

Vlada Republike Srbije osnovala je u decembru 2015. godine Savet za sprovođenje Akcionog plana za Poglavlje 23 (Pravosuđe i osnovna prava), kao radno telo za pružanje stručne podrške pregovaračkoj grupi za Poglavlje 23.

Ovaj Savet prati sprovođenje aktivnosti sadržanih u Akcionom planu na dnevnom nivou, pokreće mehanizam ranog uzbunjivanja u slučaju zastoja i drugih problema u realizaciji Akcionog plana i koordinira procese izveštavanja.

To telo takođe podnosi mesečne izveštaje o sprovođenju Akcionog plana šefu pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji, predsedniku pregovaračke grupe za Poglavlje 23 i Savetu Koordinacionog tela.

Prvi zvanični ciklus izveštavanja sproveden je u periodu od 9. maja do 27. maja 2016. godine. Savet je 1. jula 2016. godine održao javnu prezentaciju zbirnog Prvog i Drugog izveštaja o sprovođenju Akcionog plana za Poglavlje 23 pred brojnim predstavnicima državnih organa, organizacijama civilnog društva i

međunarodnim partnerima. Drugi ciklus izveštavanja sproveden je u periodu od 1. do 20. septembra 2016. godine.

Izveštaj br. 3/2016 o sprovođenju Akcionog plana za Poglavlje 23
Izveštaj br. 1–2/2016 o sprovođenju Akcionog plana za Poglavlje 23
Akcionni plan Poglavlje 23

Izveštaji Saveta za sprovođenje Akcionog plana za Poglavlje 23 obuhvataju sledeće:

1. Detaljan izveštaj o sprovođenju aktivnosti koje su došle u izveštajnom periodu;
2. Akcionni plan za Poglavlje 23, koji sadrži posebnu kolonu o statusu sprovođenja aktivnosti;
3. Statistički pregled statusa sprovođenja Akcionog plana za Poglavlje 23 na nekoliko nivoa: sprovođenje aktivnosti na nivou celog poglavlja; sprovođenje aktivnosti na nivou potpoglavlja; sprovođenje aktivnosti na nivou svake institucije.

FOND ZA ZAPADNI BALKAN

Osnivanjem Fonda za Zapadni Balkan (FZB), zemlje Zapadnog Balkana izgradile su novi most za regionalnu i prekograničnu saradnju. Ovaj Fond sa sedištem u Tirani baziran je na modelu i principima Međunarodnog višegradskog fonda.

FZB su osnovala Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo*, Crna Gore, Makedonija i Srbija. Cilj Fonda je jačanje saradnje između zemalja članica, učvršćivanje odnosa, uspešna integracija u Evropsku uniju i promocija zajedničkih vrednosti među građanima, civilnim društvima i regionalnim institucijama. Kako bi postigao te ciljeve, Fond će podržavati zajedničke projekte, kao najbolji način zbližavanja ljudi, deljenja zajedničkih iskustava, boljeg upoznavanja vrednosti, tradicija i kulture ovih zemalja. Takođe, FZB će osiguravati sredstva za projekte malih i srednjih preduzeća, čiji je cilj poboljšanje regionalne i prekogranične saradnje i regionalne kohezije u područjima edukacije, zaštite životne sredine, ljudskih prava, kulture, prekogranične razmene i saradnje mladih.

Foto: www.punetejashtme.gov.al

Očekuje se da će Fond za Zapadni Balkan objaviti svoj prvi poziv za projekte početkom 2017. godine. Odbor Skupštine Srbije za spoljne poslove podržao je predlog da se ratifikuje Sporazum o osnivanju Fonda za Zapadni Balkan.

IZVEŠTAJ O ZAJEDNIČKOJ SPOLJNOJ I BEZBEDNOSNOJ POLITICI (ZSBP)

Visoka predstavnica EU za spoljnu politiku i bezbednost Federika Mogerini u junu je u Evropskom savetu predstavila Globalnu strategiju Unije za spoljnu i bezbednosnu politiku. Rad na sprovođenju Strategije zasniva se na planu za sprovođenje strategije visoke predstavnice i zaključaka Saveta EU iz oktobra 2016.

U svom izveštaju, Mogerini kaže da je ZSBP EU usmerena prvenstveno na nastavak pronalaženja rešenja ozbiljnih kriza u susjedstvu EU, uz istovremenu zaštitu i odbranu ljudskih prava, kao i na postizanje i jačanje mira i stabilnosti na globalnom nivou – između ostalog putem misija i operacija ZSBP. Na istoku je ruskim kršenjem međunarodnog prava i destabilizacijom Ukrajine, uz dugotrajne sukobe u širem području oko Crnog mora, do srži uzdrman bezbednosni poredak u Evropi. Na jugu će, kako se navodi, napori i dalje biti usmereni na okončanje sukoba u Siriji. Osim što produbljuje regionalnu nestabilnost i nesigurnost, kriza u Siriji utiče i na unutrašnji poredak EU i predstavlja veliki bezbednosni rizik, isti će Federika Mogerini.

Deo izveštaja odnosi se na Zapadni Balkan. Pažnja EU je u 2016. godini usmerena na rešavanje sledećih činilaca političke stabilnosti i bezbednosti: nastavak olakšavanja normalizacije odnosa između Kosova* i Srbije, ublažavanje rizika za stabilnost koji je uzrokovan političkom polarizacijom na Kosovu i u Bivšoj Jugoslovenskoj Republici Makedoniji, unapređenje funkcionalne državnosti i socijalno-ekonomskog razvoja Bosne i Hercegovine, jačanje usmerenosti Srbije ka EU i dalje jačanje reformi i vladavine prava u Albaniji i Crnoj Gori. U izveštaju se navodi da je EU i dalje posvećena evropskoj perspektivi Zapadnog Balkana i da će kroz dijalog sa relevantnim zemljama regiona nastaviti da produbljuje saradnju u vezi sa pitanjima spoljne politike i postupnim usklađivanjem sa stavovima EU u toj oblasti (narocito u pogledu pitanja u kojima su ugroženi važni zajednički interesi, kao što su restriktivne mere).

„Očekuje se da se nastavi sa sastancima na najvišem nivou između Beograda i Prištine, uz posredovanje visoke predstavnice. Posle izbora i u Srbiji i na Kosovu imamo novi impuls u ovom procesu. Dalji napredak u primeni svih dogovora iz dijaloga ostaje osnova za napredak njihove evropske perspektive.” Izveštaj o Zajedničkoj spoljnoj i bezbednosnoj politici

Normalizacija odnosa između Beograda i Prištine (dijalog pod okriljem EU) mora se nastaviti tokom i nakon 2016, a obe strane moraju sprovesti sve sporazume u okviru dijaloga. Očekuje se nastavak sastanaka u okviru dijaloga na visokom nivou između Prištine i Beograda kojima posreduje visoka pred-

stavnica. Proces je nakon izbora u Srbiji i Kosovu* dobio novi zamah, a dalji napredak u sprovođenju svih sporazuma u okviru dijaloga i dalje je ključan za napredak u ostvarivanju njihove evropske perspektive.

Uprkos slabljenju jedinstva opozicije kaže se u Izveštaju o Zajedničkoj spoljnoj i bezbednosnoj politici, značajna polarizacija koja može rezultirati povremenim slučajevima nasilja od strane opozicije predstavlja trajan rizik u 2016. na Kosovu*. Mandat Misije Evropske unije za vladavinu prava (EULEX) produžen je do juna 2018. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Kosova stupio je na snagu 1. aprila 2016, a prva sednica Saveta za stabilizaciju i pridruživanje biće održana pre isteka 2016.

Kosovo* je ostvarilo značajan napredak u ispunjavanju zahteva iz plana za liberalizaciju viznog režima, zbog čega je Komisija u maju 2016. podnela zvanični predlog za stavljanje Kosova na spisak zemalja čijim državljanima nisu potrebne vize u zoni Šengena (uz uslov da do dana donošenja tog predloga u Evropskom parlamentu i Savetu, Kosovo* ratifikuje sporazum o razgraničenju sa Crnom Gorom i postigne dodatne rezultate u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije). EU podseća da je potrebno ispuniti preostala dva uslova. EU takođe podseća na to da se u slučaju nepoštovanja odgovarajućih uslova, može primeniti zaštitna klauzula, baš kao i na druge korisnike liberalizacije viznog režima.

„EU ohrabruje Srbiju da iskoristi pozitivan trenutak i intenzivira zakonodavne reforme, kao i njihovu efikasnu primenu u ključnim oblastima kao što su reforma pravosuđa, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, sloboda izražavanja i medijske slobode.” Izveštaj o Zajedničkoj spoljnoj i bezbednosnoj politici

Visoka predstavnica još ističe da bi, nakon otvaranja dva ključna pregovaračka poglavlja sa Srbijom koja se tiču vladavine prava (Poglavljje 23 – pravosuđe i osnovna prava i Poglavljje 24 – pravda, sloboda i bezbednost) trebalo, između ostalog, da se podstakne postizanje rezultata u tim oblastima. EU podstiče Srbiju da nastavi s ovakvim pozitivnim zamahom i da pojača zakonodavne reforme i njihovo delotvorno sprovođenje u ključnim oblastima reforme pravosuđa, borbe protiv korupcije, organizovanog kriminala i slobode izražavanja i medija. Posebnu pažnju treba posvetiti potpunom poštovanju osnovnih prava (između ostalog zaštitu Rome kao najugroženiju grupu) kao i efikasnom sprovođenju zakonodavstva koje se tiče zaštite manjina i borbi protiv diskriminacije nacionalnih manjina. To se, između ostalog, odnosi na oblast obrazovanja, upotrebe manjinskih jezika, pristupa medijima i verskim obredima na

manjinskim jezicima, kao i rešavanje pitanja diskriminacije na osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta.

Nakon vanrednih opštih izbora u aprilu 2016. na kojima je premijer Aleksandar Vučić dobio jasnu podršku za politiku evropskih integracija, nova Vlada treba da se usmeri na ključne reforme, kaže se u Izveštaju. Osim toga, biće važno da Srbija zadrži konstruktivan stav u odnosu prema susedima i pozitivnu ulogu u inicijativama za regionalnu saradnju. EU će i dalje pozivati Srbiju da, u skladu sa pregovaračkim okvirom, postepeno usklađuje zajedničku spoljnu i bezbednosnu politiku sa EU.

Inkluzivna regionalna saradnja i dobrosusedski odnosi i dalje će biti ključni za stabilnost i evropsku perspektivu Zapadnog Balkana. I dalje je neophodno da se kontinuirano radi na olakšavanju inkluzivnosti, naročito kroz regionalne inicijative/forume. Na samitu u okviru Procesu saradnje u jugoistočnoj Evropi održanom 1. juna u Sofiji i na Konferenciji u Parizu održanoj 4. jula 2016. u okviru Berlinskog procesa (samit o Zapadnom Balkanu), raspravljalo se o gorućim političkim pitanjima i poboljšanju saobraćajne i energetske povezanosti unutar regiona i sa EU. Pariska konferencija takođe je bila usmerena na inicijative za mlade, kao što je pozitivni program za mlade na Zapadnom Balkanu pokrenut 2015. u okviru Procesu Brdo–Brijuni. Programom Saveta za regionalnu saradnju (RCC) za period 2017–2019, koji je podržan u junu 2016, dodatno će se istaći osnovna načela kao što su vladavina prava, ekonomsko upravljanje i reforma javne uprave, kako bi se osigurala veća integracija na celom području Zapadnog Balkana i drugih zemalja RCC-a.

U Izveštaju se još navodi da će EU nastaviti da podržava inicijative i strukture kojima se jača regionalna saradnja u Jugoistočnoj Evropi i na Zapadnom Balkanu.

„Važno je da Srbija zadrži konstruktivan pristup kada je reč o susednim zemljama i ostane pozitivno angažovana na saradnji u regionu. EU će, u okviru pregovaračkog procesa, nastaviti da traži od Srbije progresivno usklađivanje sa zajedničkom spoljnom i bezbednosnom politikom Unije.” Izveštaj o Zajedničkoj spoljnoj i bezbednosnoj politici

EU je prepoznala Zapadni Balkan kao prioritetni region za spoljno delovanje i borbu protiv terorizma. Evropska služba za spoljne poslove i službe Komisije će unaprediti saradnju između agencija EU i relevantnih nadležnih tela na Zapadnom Balkanu u borbi protiv terorizma/nasilnog ekstremizma, usredsređujući se na napore koordinacije putem inicijative za borbu protiv terorizma na Zapadnom Balkanu koju je pokrenula Slovenija. Evropska služba za spoljne poslove, službe Komisije i druge zainteresovane strane će pripremiti regionalni projekat podrške borbi protiv terorizma, organizovanog kriminala i bezbednosti na granicama u okviru Instrumenta pretpriprustupne pomoći za period 2017–2019.

Integralni izveštaj je dostupan [ovde](#).

PREPORUČUJEMO

Knjiga Litvanskog instituta za međunarodne odnose (*Latvian Institute of International Affairs*) bavi se problematikom evroskepticizma u malim državama članicama Evropske unije (*Euro-scepticism in Small EU Member States*). Polazeći od analize stanja u sedam malih država s područja Severne, Zapadne, Istočne i Južne Evrope, koje su predstavljene u pojedinačnim poglavljima, urednik knjige Karlis Bukovskis daje komparativni pregled, te ocenu stanja i daljih trendova.

Publikacija o održivom urbanom razvoju u EU pokazuje neke primere dobre prakse u održivom urbanom razvoju u EU. Više od dve trećine evropskog stanovništva živi u gradovima, a taj udeo i dalje raste. New Urban Agenda EU se temelji na integrisanom i na place-based pristupu – gde se određena pitanja i problemi rešavaju u zajednici gde se pojavljuju – kao viziji budućeg urbanog rasta Unije. Održivi urbani razvoj će omogućiti održavanje konkurentnosti Unije u svetu koji se brzo menja, uz očuvanje visokog kvaliteta života za građane.

POGLAVLJE 9 – FINANSIJSKE USLUGE

Finansijske usluge su od velikog značaja za dobro funkcionisanje unutrašnjeg tržišta EU kao jednog od temelja evropske integracije. Najvažniji ciljevi pravnih tekovina EU u oblasti finansijskih usluga su **obezbeđivanje finansijske stabilnosti i adekvatna zaštita potrošača**, investitora i osiguranika. Pravne tekovine EU u oblasti finansijskih usluga obuhvataju oblasti: bankarstva, osiguranja, reosiguranja, dobrovoljnih penzijskih fondova, tržišta kapitala i infrastrukture finansijskog tržišta, pravila za dobijanje dozvole, rad i nadzor finansijskih institucija i regulisanih tržišta. Takođe, uređena su i pitanja zaštite potrošača finansijskih usluga, kao i način saradnje tela zaduženih za nadzor finansijskog tržišta. Finansijske institucije mogu da posluju širom EU u skladu sa „**sistemom jedinstvenog pasoša**” što omogućava nekoj finansijskoj instituciji poslovanje u bilo kojoj državi članici Unije bez traženja posebne dozvole od države domaćina, i s principom „**kontrole matične države**” (princip kontrole od strane države u kojoj finansijska institucija ima sedište, što se ostvaruje putem osnivanja filijala u drugim državama ili pružanjem prekograničnih finansijskih usluga). Kako bi se zaštitila prava investitora, na nivou EU određeno je da se investitoru moraju pružiti jasne i sveobuhvatne informacije, potrebne za donošenje odluke o ulaganju.

Bankarstvo

U oblasti banaka i finansijskih konglomerata, pravne tekovine EU utvrđuju zahteve u pogledu izdavanja odobrenja za rad, poslovanje i kontrolu poslovanja kreditnih institucija, kao i zahteva koji se odnose na izračunavanje adekvatnosti kapitala, a primenjuju se na kreditne institucije i na investiciona društva. Pravne tekovine u ovom sektoru propisuju pravila koja se odnose na dodatni nadzor finansijskih konglomerata, određuju pravila koja se odnose na godišnje i konsolidovane izveštaje banaka i drugih finansijskih institucija. Time se, takođe, usklađuju određene odredbe koje se odnose na reorganizaciju i likvidaciju kreditnih institucija sa filijalama u više država članica. Posebna pažnja regulatora usmerena je na uvođenje jedinstvene šeme za osiguranje depozita sa obaveznim učešćem svih banaka u sistemu u njenom funkcionisanju.

Osiguranje i penzionih fondovi

Na području osiguranja i penzionih fondova predviđena su pravila koja se odnose na izdavanje odobrenja za rad, poslovanje i nadzor društava za životno i neživotno osiguranje, kao i reorganizaciju i likvidaciju društava za osiguranje sa filijalama u više država članica. Postoje posebni propisi u sektoru neživotnog osiguranja za saosiguranje, putno osiguranje, osiguranje kredita i osiguranje pravnih troškova. Pravna tekovina utvrđuje pravila za dodatni nadzor grupe osiguravača, a obuhvata i regulatorni okvir za poslove reosiguranja u EU, u cilju otklanjanja prepreka za obavljanje poslova reosiguranja, kao što je obaveza za društva za reosiguranje da daju imovinu u zalog. Propisana su i pravila za godišnje i konsolidovane izveštaje društava za osiguranje.

Infrastruktura finansijskih tržišta

Pravila u ovom delu imaju za cilj smanjenje i usklađivanje formalnih zahteva i postupaka za formiranje i sprovođenje kolateralne u celoj EU, kao i smanjenje sistemskog rizika koji je povezan sa insolventnošću učesnika u platnim sistemima i u sistemima poravnanja hartija od vrednosti.

Tržišta hartija od vrednosti i investicione usluge

Regulatorni okvir tržišta kapitala obuhvata pravila koja se odnose na: investicione usluge i tržište hartija od vrednosti, osnivanje, poslovanje i nadzor poslovanja investicionih fondova i uređenih tržišta, kompenzacione šeme za investitore, objavljivanje prospekata, zabrane zloupotrebe tržišta itd. Pravila o prospektima imaju za cilj jačanje zaštite investitora bez obzira gde se izdaju u EU, jer moraju pružati jasne i potpune informacije koje su im potrebne za donošenje investicionih odluka.

Finansijske usluge

Članstvo u EU imaće pozitivan efekat za učesnike finansijskih tržišta, kao i za građane, preduzetnike, investitore, odnosno korisnike finansijskih usluga. Inovativnost i ponuda novih vrsta usluga, kao i povećanje konkurencije koristiće preduzetnicima i građanima, posebno kada je reč o ponudi banaka, ali i ponudi proizvoda i usluga nebankarskih finansijskih institucija. S tim u vezi, posebna pažnja posvećena je osiguranju zaštite korisnika usluga i njihovog informisanja o uslugama koje pružaju finansijske institucije, počevši od zaključivanja ugovora o kreditu, osiguranju ili ulaganjima na tržištima kapitala. Takođe, sigurnost deponenata obezbeđena je jedinstvenom šemom depozitnog osiguranja sa obaveznom participacijom banaka, čime se učvršćuje poverenje javnosti u bankarski sistem i podstiče stabilnost finansijskog sistema u celini.

KOJA JE KORIST ZA SRBIJU?

- Stabilan i integrisan finansijski sistem
- Raznovrsnija ponuda usluga na tržištu
- Sigurnost korisnika finansijskih usluga

Potpunim usklađivanjem zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i njegovom pravilnom primenom stvaraju se preduslovi za visok stepen stabilnosti finansijskog sistema. Istovremeno, utiče se na poboljšanje položaja učesnika na finansijskom tržištu, kao i korisnika finansijskih usluga, kroz uređenje pitanja obavljanja delatnosti u ovoj oblasti, omogućava se raznovrsnija ponuda usluga na tržištu. S tim u vezi, poseban segment čini zaštita potrošača, koja se ogleda kroz njihovo informisanje o uslugama koje pružaju finansijske institucije, što, između ostalog, uključuje usluge u oblasti osiguranja, kredita ili platnog prometa. (Brošura „Pregovaračka poglavlja – 35 koraka ka EU”, EU info-centar i Pregovarački tim za vođenje pregovora o pristupanju Srbije EU)

Beogradska otvorena škola
Centar za evropske integracije

Masarikova 5/16,
11000 Beograd, Srbija

T: +381 11 30 61 372
F: +381 11 36 13 112
E: eupregovori@bos.rs i cei@bos.rs
W: eupregovori.bos.rs i www.bos.rs
S: facebook.com/bos.cei
S: twitter.com/CEI_BOS

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Podržano od strane Evropske
unije u okviru programa
„Evropa za građane i građanke”

PROGOVORI O PREGOVORIMA

Ukoliko želite da redovno dobijate bilten
„Progovori o pregovorima” prijavite se [OVDE](#).

Stalo nam je do Vašeg mišljenja i povratne informacije
– molimo Vas da nas kontaktirate odgovorom na mejl
eupregovori@bos.rs i pošaljete nam sugestije o tome kako
možemo da poboljšamo ovaj bilten. Takođe, ukoliko
smatrate da bilten nije relevantan za Vaš delokrug rada ili
ako niste zainteresovani da ga primete ubuduće možete nam
to javiti odgovorom na ovu [poruku](#).

Ukoliko želite da primete informacije o specifičnim
poglavljima u okviru procesa pregovara Srbije sa EU
popunite **Upitnik**, koji se nalazi na sledećem [LINKU](#).